

Lietuvos Respublikos diplomatinų atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2023 m. gruodžio mėn.

Renginių anonsai	
<p>Šiaurės Amerikos ir Lietuvos verslo forumas – 2024 m. kovo 6-7 d. Niujorke. 2024 m. sausio 11 d. kviečiame Lietuvos įmones, dirbančias arba planuojančias dirbti su JAV rinka, į Šiaurės Amerikos ir Lietuvos verslo forumo pristatymą, kurio metu apžvelgsime forumo temas, programą ir jį lydinius renginius.</p> <p>Verslo forumo tikslas – skatinti prekybinius ir investicinius ryšius tarp Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kanados, suburti Lietuvos ir Šiaurės Amerikos verslo lyderius ir profesionalus abipusiai naudingiems verslo projektams Šiaurės Amerikoje ir Lietuvoje. Šių metų forumo fokusas – technologijos, pokyčiai skirtingose industrijose, dirbtinio intelekto kuriamos galimybės ir potencialūs iššūkiai. Dėl Niujorko miesto specifikos, daug dėmesio susilauks finansų industrija, profesionalių paslaugų sektorius.</p>	<p>Daugiau informacijos ir registracija:</p> <ul style="list-style-type: none">• LinkedIn• Facebook• Inovacijų agentūros svetainėje
<p>Webinaras apie JAV rinką. LR Ambasada JAV bei LitFood kviečia maisto produktų ir gėrimų gamintojus, taip pat ir kitas Lietuvos įmones besidominčias JAV rinka, prisijungti prie nuotolinio seminaro, kurio metu JAV rinkos ekspertai pristatys lietuviškos produkcijos galimybes JAV rinkoje ir pasidalins vertingais praktiniais patarimais, padėsiančiais tiek jau eksportuojantiems, tiek žengiantiems pirmuosius žingsnius JAV rinkoje. Kalbėsime apie elektroninę prekybą, logistiką, mokesčius ir kitus praktinius klausimus. Seminaras vyks 2024 m. sausio 18 d. (ketvirtadienis) 15 val. Lietuvos laiku „Teams“ platformoje.</p>	<p>Registracija:</p> <ul style="list-style-type: none">• https://shorturl.at/iL489
Bendra ekonominė informacija	
<p>BVP. Remiantis Ekonominės analizės biuro paskelbtais galutiniais duomenimis, JAV realusis bendrasis vidaus produktas (BVP) 2023 m. III ketv. padidėjo 4,9 proc., II ketv. realusis BVP padidėjo 2,1 proc. Realusis BVP didėjo dėl augančių vartotojų išlaidų, privačių atsargų investicijų, eksporto, valstybės ir vietos valdžios išlaidų, federalinės vyriausybės išlaidų, ilgalaikių investicijų į būstą ir negyvenamąsias patalpas, tačiau didėjo ir importo apimtys, kurios yra minusuojamos iš BVP.</p>	<p>Bureau of Economic Analysis</p>
<p>Infliacija. Kainos JAV lapkričio mėn. sumažėjo pirmą kartą per daugiau nei 3,5 metų sumažindamos metinį infliacijos rodiklį iki 3% ir padidindamos finansų rinkų lūkesčius, kad palūkanų normos bus sumažintos 2024 m. kovą. Vėstanti infliacija palieka daugiau pajamų namų ūkiams, o tai padeda išlaikyti vartotojų išlaidas aukštesniame lygyje.</p>	<p>Reuters</p>

<p>Palūkanų normos. Federalinis rezervų bankas gruodžio 13 d. posėdyje išlaikė stabilią bazinę palūkanų normą 5.25%-5.5% ribose trečią kartą iš eilės ir indikavo, kad 2024 m. palūkanų norma bus mažinama bent tris kartus po ketvirtadalį procento. Nors ši prognozė ne tokia optimistinė, ko tikėjosi rinkos, bet drąsesnė negu ankstesnės pareigūnų projekcijos.</p>	<p>Federal Reserve CNBC</p>
<p>Darbo rinka. Darbo statistikos biuro duomenimis, 2023 m. gruodžio mėn. buvo sukurta 216 tūkst. naujų darbo vietų, nedarbo lygis liko nepakitęs - 3,7 proc., t.y. darbo neturėjo 6.3 mln. žmonių. Darbo vietų daugėjo valstybiniame sektoriuje, sveikatos priežiūros, socialinės paramos srityse, statybose, darbo vietų mažėjo transportavimo ir sandėliavimo veikloje. Prieš metus nedarbo lygis buvo 3.5 proc., t.y. bedarbių skaičius siekė 5.7 mln.</p> <p>Mažiausias nedarbo lygis gruodžio mėn. duomenimis buvo Merilende (1.8 proc.), Šiaurės Dakotoje (1.9 proc.) ir Pietų Dakotoje (2.0 proc.), o didžiausias – Kalifornijoje (4.9 proc.), Vašingtono mieste (5.0 proc.) ir Nevadoje (5.4 proc.).</p>	<p>Bureau of Labor Statistics Bureau of Labor Statistics</p>
<p>Statybos. J. Bideno administracijos išleisti teisės aktai (ypač Puslaidininkių įstatymas ir Infrastruktūros įstatymas), davė stiprų impulsą su gamyba susijusioms statyboms, kurios stimuliuoja ekonomiką. 2023 m. lapkričio mėn. išlaidų pramoninėms statyboms metinis rodiklis pasiekė 210 mlrd. USD ir buvo tris kartus didesnis nei 2010-ųjų vidurkis.</p>	<p>Axios</p>
<p>2023 m. buvo įspūdingi metai JAV ekonomikoje: mažėjo infliacija, augo darbo rinka sukurdamą 2,4 mln. darbo vietų, ekonomika trečiąjį ketvirtį pasiekė ~5 proc. augimą. Nepaisant šių optimistinių rodiklių, apklausose žmonės reiškia pesimizmą. Ekonomikos augimas tikėtinas sulėtės, nes vartotojai, kurie išleido daugiau nei uždirbo, turės sumažinti savo išlaidas. Darbo rinka yra svarbus rodiklis, ir nors darbo vietų skaičius mažėja, Federalinis rezervas tikėtina sustabdys palūkanų normų didinimą, nes infliacija artėja prie 2 proc. tikslo. Diskutuojama, kada Federalinis rezervas pradės mažinti palūkanų normas, o tai galėtų padėti būsto rinkai. Prezidentas J. Bidenas ir Kongresas gali padėti, susitarę dėl biudžeto ir pradėję spręsti ilgalaikes šalies fiskalines problemas. Svarbiausias veiksnys – grįžimas į normalią padėtį, įmonės išsprendžia tiekimo grandinių problemas, žmonės grįžta į parduotuves, ir šalis turi galimybę pasiekti stabilų ekonominį nusileidimą.</p>	<p>Washington Post</p>
<p>Čikagos verslo bendruomenę sudrebino žinia, kad svarbiausios Čikagos verslo skatinimo organizacijos <i>World Business Chicago</i> vadovas Michael Fassnacht ir kiti aukšto profilio vadovai palieka pareigas, tokiu būdu reiškdami susirūpinimą dėl naujojo mero Brendono Johnsono ryšių su verslo bendruomene trūkumo. Buvusių <i>World Business Chicago</i> vadovų teigimu, jie galėjo padėti merui suprasti verslo bendruomenės rūpesčius ir skatinti Čikagą kaip patrauklią vietą gyventi, dirbti ir investuoti, tačiau naujosios administracijos veiksmai apsunkina Čikagos verslo bendruomenės gyvenimą.</p>	<p>Chicago Business</p>

<p>Technologijos, inovacijos, mokslas</p>	
<p>Dirbtinis intelektas (DI). Prognozuojama, kad iki 2027 m. DI rinka pasieks 225 mlrd. USD vertę. Palyginimui, 2022 m. jos vertė tesiekė 2.2 mlrd. USD. Šis augimas yra siejamas su plačiau taikomu DI naudojimu įvairiose ekonomikos srityse, o tai turės didelį poveikį DI programinės įrangos ir puslaidininkių įmonių pajamoms. Konkurencinė kova DI rinkoje tik stiprės: gruodžio 6 d. Google</p>	<p>Business Insider LA Times</p>

<p>oficialiai pristatė savo dirbtinį intelektą “Gemini“, „Microsoft“ pranešė, kad Windows 11 kompiuterio klaviatūroje bus atskiras klavišas DI įrankiams pasiekti.</p>	<p>BBC</p>
<p>Gyvybės mokslai. JAV pastebima nauja tendencija – gyvybės mokslų įmonių laboratorijos persikelia į miestų centrus JAV. Anksčiau šios laboratorijos buvo įsikūrusios priemiesčiuose, tačiau dabar jos perkeliamos į miesto centrus, siekiant pritraukti talentingus darbuotojus iš universitetų ir palaikyti ryšius su mokslo bendruomene. Šis persikėlimas taip pat rodo gyvybės mokslų srities artėjimą prie technologijų sektoriaus. Tačiau, nors šis žingsnis suteikia naujų galimybių miesto centrams, jis taip pat kelia iššūkius dėl specializuotų laboratorijų įrengimo reikalavimų.</p>	<p>Economist</p>
<p>Vanduo. Kalifornija leido naudoti pažangius filtravimo ir valymo įrenginius, skirtus nuotekoms paversti švariu geriamuoju vandeniu, kuris gali būti tiekiamas tiesiai į milijonus namų ūkių sistemų. „Metropolitan Water District“ (MWD) Pietų Kalifornijoje planuoja statyti 6 mlrd. USD vertės vandens valymo įrenginį, kuris turėtų tapti didžiausiu vandens perdirbimo projektu JAV. Iki 2032 m. MWD planuoja išvalyti 115 mln. galonų (435.3 mln. litrų) vandens per dieną. Toks pažangus reguliavimas jau galioja Teksaso ir Kolorado valstijose, Arizona ir Florida taisyklės dar tik rengia.</p>	<p>LA Times</p>
<p>Atleidimai. Gruodžio mėn. paskelbta apie įvairius didelių JAV kompanijų darbuotojų atleidimus JAV Vakarų pakrantėje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intel Corp. pranešė apie naujus darbuotojų atleidimus Kalifornijos valstijoje. Nuo 2022 gruodžio iki 2023 gruodžio kompanija atleido 1915 darbuotojus Kalifornijos biuruose. Bendrovė siekia užsibrėžto tikslo iki 2025 m. sumažinti išlaidas 10 mlrd. USD per atleidimus, sumažintas darbo valandas ir galimus padalinių pardavimus. Procesas tęsis ir 2024-aisiais. • Nike patvirtino, kad planuoja atleisti iki 700 darbuotojų Oregono valstijoje. Tai tik dalis trejų metų plano, pagal kurį Nike planuoja sumažinti išlaidas 2 mlrd. USD. • skelbiama, kad „Google“ svarsto galimybę atleisti iki 30 tūkst. darbuotojų. Technologijų milžinė ne tik pristato dirbtinio intelekto (AI) naujoves klientams, bet taip pat siekia taikyti šią technologiją savo operacijoms efektyvinti. 	<p>ABC Forbes CNBC</p>
<p>Demografija. Trečius metus iš eilės Kalifornijoje mažėja gyventojų skaičius. Nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2023 m. liepos 1 d. valstijos gyventojų skaičius sumažėjo maždaug 37 000 žmonių, t. y. 0,1 %. Nors šis pokytis yra nereikšmingas, palyginti su daugiau nei 500 000 žmonių, kurių valstija neteko nuo 2020 m. balandžio mėn. iki 2022 m. liepos mėn., tačiau tai vis tiek yra šeštas didžiausias praradimo rodiklis iš visų JAV valstijų per šį laikotarpį. Taip pat fiksuojama, kad tarp išvykstančiųjų iš Kalifornijos auga aukštesnį išsilavinimą ir didesnes pajamas gaunančių gyventojų skaičius. Prognozuojama, kad 2024 m. gyventojų skaičius stabilizuosis, o vėliau vėl pradės palaipsniui augti, taip padėdamas palaikyti ekonominę veiklą. Dėl smarkiai sulėtėjusio darbo vietų skaičiaus augimo 2023 m. nedarbo lygis valstijoje vidutiniškai sudarys 4,5 %, o 2024 m. padidės iki vidutiniškai 5,2 %, nes darbo vietų augimas visoje valstijoje ir toliau lėtės.</p>	<p>LA Times LA Times California Economic Outlook</p>

Energetika, transportas, klimatas	
<p>Traukiniai. J. Bideno administracija skyrė ~6 mlrd. USD dviem greitųjų traukinių projektams Kalifornijoje. „Brightline“ kompanija užsitikrino 3 mlrd. USD, kad nutiestų 218 mylių (350 km) ilgio geležinkelio liniją tarp Rancho Cucamonga ir Las Vegas. Be federalinės dotacijos, papildomi 12 mlrd. USD bus skirti iš privataus kapitalo ir obligacijų. Numatoma kelionės trukmė – kiek daugiau nei 2 val., planuojama liniją atidaryti iki 2028 m. Los Andželo olimpiados. Kalifornijos greitųjų geležinkelių administracija gavo 3,1 mlrd. USD, už kuriuos bus baigta 119 mylių (~190 km) atkarpa tarp Maderos ir Shafter Kalifornijos Centriniam slėnyje, nupirkti šeši elektriniai traukiniai, pastatyta traukinių stotis Fresno centre.</p>	<p>LA Times</p>
<p>Ličio slėnis. Kalifornijos pietryčiuose, prie pat sienos su Meksika esančioje Imperial apygardoje, vystomas „Ličio slėnio“ projektas. Ekspertų vertinimu, apygardoje gali būti iškasta ~18 mln. tonų ličio žaliavos, iš kurios gali būti pagaminta 375 mln. baterijų elektromobiliams. Palyginimui, 2022 m. JAV buvo pagaminta ~1.8 mln. lengvųjų automobilių.</p>	<p>Forbes</p>
<p>Elektromobiliai. JAV pastebimas elektromobilių pardavimų augimo ryškus sulėtėjimas. 2022 m. balandžio mėn. buvo fiksuotas 76 proc. augimas lyginant su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, o 2023 m. lapkritį fiksuotas tik 42 proc. prieaugis. Gamintojai tikisi, kad pardavimai išaugs, kai atsiras daugiau pigesnių modelių už ~35 000–40 000 USD. Kalifornija toliau lyderiauja – ketvirtadalis visų valstijoje įsigytų automobilių sudaro elektromobiliai.</p> <p>Elektromobilių pardavimai JAV auga lėčiau nei Europoje ar Kinijoje, o vartotojų susidomėjimas elektromobiliais yra mažesnis nei tikėtasi. Automobilių gamintojai, susidūrę su vangia paklausa, pradėjo peržiūrėti savo ambicingus elektrifikacijos planus.</p> <p>2023 m. IV ketv. Kinijos elektromobilių gamintojas BYD išstūmė Teslą iš lyderio pozicijų pagal pagamintų automobilių kiekį. BYD 2023 metais pardavė daugiau nei 3 mln. automobilių, Tesla – 1,81 mln. automobilių per tą patį laikotarpį.</p>	<p>MSN</p> <p>Economist</p> <p>Financial Times</p> <p>New York Times</p>

Parengė: Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos generalinis konsulas Niujorke, Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje, Lietuvos generalinis konsulas Los Andžele.